

concerto
BUDAPEST

**ÉVADNYITÓ
KONCERT 2.**
Ránki / Keller

2022. SZEPTEMBER 24. 19.30
Zeneakadémia | Nagyterem

JOHANN SEBASTIAN BACH

d-moll zongoraverseny, BWV 1052

1. *Allegro*
2. *Adagio*
3. *Allegro*

JOHANN SEBASTIAN BACH

A-dúr zongoraverseny, BWV 1055

1. *Allegro*
2. *Larghetto*
3. *Allegro ma non tanto*

-szünet-

GUSTAV MAHLER

I. (D-dúr, „Titán“) szimfónia

1. *Langsam. Schleppend. Wie ein Naturlaut.*
Im Anfang sehr gemächlich, belebtes Zeitmass
2. *Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell.*
Trio: Recht gemächlich
3. *Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen*
4. *Stürmisch bewegt*

Közreműködik: **Ránki Dezső** - zongora

Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

RÁNKI DEZSŐ

Egy mai napig alapvető jelentőségű művésznemzedék tagjaként, 1973-ban diplomázott a Zeneakadémián, meghatározó mesterei Kadosa Pál és Rados Ferenc voltak. Még tanulóiévei alatt, 1969-ben, 18 évesen nyerte meg a zwickaui nemzetközi Schumann-verseny I. díját, azóta koncertezik világszerte. Rendszeresen fellépett Európa legtöbb országában, Észak- és Dél-Amerikában, valamint Japánban. Játszott a Berlini Filharmonikusokkal, a Londoni Filharmonikusokkal, az amszterdami Concertgebouw zenekarával, a párizsi Orchestre Nationallal, a tokiói NHK zenekarával, olyan dirigensekkel együttműködve, mint Solti György, Végh Sándor, Lorin Maazel vagy Zubin Mehta. A Nemzet Művésze címmel kitüntetett kétszeres Kossuth-díjas, kiváló művész pályáján fontos szerepet játszik a kamarazene is, Klukon Edittel közösen eljátszották a négykezes és kézzongorás irodalom legjavát.

KELLER ANDRÁS és a CONCERTO BUDAPEST

A Concerto Budapest több mint egy zenekar, egy különleges szellemi és zenei műhely, ahol az értékteremtés és a szenvedélyes művészi elkötelezettség kimagasló emberi és szakmai színvonallal párosul. Az együttessel rendszeresen fellépő világsztár szólisták, a rendkívül változatos és széles repertoár, mely a klasszikusoktól a romantikusokon és a 20. század szerzőin át a kortárs zenéig ível, eseménnyé teszi előadásait. Egyedi hangzása és játékmódja a zenekar összetéveszthetetlen védjegyévé vált.

Zeneigazgatója és első karmestere a Kossuth-díjas Keller András. A világszerte ismert Keller Quartet alapítója tizenöt éve vette át a zenekar irányítását, amely abban az évben, 2007-ben ünnepelte megalakulásának századik évfordulóját. A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

TISZTELT KÖZÖNSÉGÜNK!

Az idei évadban szeretnénk a koncertjeinken elhangzó műveket és alkotókat még közelebb hozni Önökhöz, ezért a Concerto Budapest műsorfüzetei megújultak. Felkértük a Baráti Társaságunk néhány zenerajongó és a klasszikus zenei koncertek törzsközönségéhez tartozó tagját, hogy személyes reflexióikat és zenetörténeti ismereteiket egyesítve ajánlókat fogalmazzanak meg. Szerzőink között szerepelnek olyan barátaink, akik maguk is aktívan részt vesznek a zenei életben, mások pedig civil foglalkozásuk mellett a szabadidejüket töltik évtizedek óta rendszeresen a hangversenytermekben. Érdekességeket, egyéni értelmezéseket és emlékeket egyaránt megemlítenek programajánlójukban. Fogadják szeretettel ezeket a személyes hangvételű műismertetőket.

Johann Sebastian BACH
d-moll zongoraverseny, BWV 1052
A-dúr zongoraverseny, BWV 1055

Vajda
János

Ha Johann Sebastian Bach tanúja lenne a művészetét ma övező áhítatnak, bizonyára elcsodálkozna. Utolsó összefoglaló évtizedei előtt nem tartotta saját műveit nagyobb becsben, sok próbálkozása csak szerencsén múlt, hogy számára is megmaradt későbbi tökéletesítésre. A ma zongoraversenyként előadott művek tételei valószínűleg csembalóra és néhány szóló vonóshangszerre írt kamaraművekként kerültek bele abba a hat versenyműként újraélesztett anyagba, amelyet Bach a későbarokk idején szokásos 3-6-12 mű sorozataként gondolt (BWV 1052–1057), miután a továbbfejlesztett klavichord már volt olyan erős hangzású, hogy kamarazenekear egyenrangú partnere lehetett.

A ma hallható két csembalóversenye jócskán különbözik egymástól. Huszonöt-harminc éves korában a német muzsikos olasz kortársainak műveiből szemezgetett előadói feladataihoz, átiratokat készített. Az 1055-ös A-dúr mű eredetileg oboára (vagy viola d'amoréra) és vonóstrióra írt anyag, magán viseli Vivaldi concertóinak számos jellegzetességét. Könnyed, világos szövetű, a vidám, fürge, dúr dominálta szélső tételek között moll hangnemű Larghetto biztosítja a kontrasztot, a megszokott körülbelül negyedórás terjedelemben.

Az 1052-es sorszámú d-moll versenymű Bach zenekari műveinek egyik csúcса, 22–27 percnyi előadásai ismertek. Első tételének csembalószólama még 1734-ből maradt fent fia, Carl Philipp Emanuel másolatából (valószínűleg a szólistát játszotta), majd egyik kantatájának bevezetőjeként szolgált orgonával és zenekarral, évekkel később maga Bach írta le a végleges verziót. Hangnemileg csupa moll jellemzi, csak apró mozzanatként derül fel dúrban, hogy újra beboruljon. A drámai első tétel a ritornello (visszatérő) szerkezet legszebb, öszszetett példája, belsejében a zongora mintha a halál kopogását idézné, Chopin esőcsepp prelűdjének ellentétéként. A második, Adagio tétel g-mollja barokk gyászzene, amelyet szintén változatos moll hangnemű gyors tétel követ.

Ismert, hogy a lipcsei Gewandhaus zenekar vezetőjeként Mendelssohn többször is előadta, hol zongora mellől, hol karmesterként. Tanára, Moscheles fúvósokkal bővítette a zenekart, aminek a romantika korában sikere volt, 1838-ban ki is adták. Brahms kadenciát írt hozzá.

Napjainkban több tucat felvétele ismert, még orgona- és hegedűversenyként is. Sokan, elsősorban a korhű hangszeren játszó, sebes sodrásként értelmezik, ami idegen a füleimnek.

Gustav MAHLER I. (D-dúr, „Titán”) szimfónia

Holtzer
Péter

Nem muzsikussaládban nőttem fel, sajnos nem tanultam hangszeren játszani, és bár énekeltem gyermekkórusban, mégis csak ifjúkoromban, 30+ évvel ezelőtt kezdett el igazán elhatalmasodni rajtam a klasszikusok intenzív hallgatása és a koncertjárás. Ebben rengeteget köszönhetek éppen Mahlernek és a Titánnak. Bár a Hunyadi téren voltam gyerek, és állandó célpont volt a Zeneakadémiától is csak egy ugrásra működő Mosoly cukrászda, amelytől még egy lépés az emléktáblával jelzett ház, ahol operaigazgatói éveiben Mahler lakott 1888 és 1891 között, mégsem tudtam, ki volt ő és mit kell tudni róla.

Aztán egyszer, „véletlenül”, már fogalmam sincs milyen impulzusra, és hogy kinek az előadására, de jegyet vettem Mahler 1. szimfóniájára ide, az Akadémia Nagytermébe. Majd teljesen elvarázsolva hagytam el az épületet – annyi teljesen szokatlant, érdekeset, vicceset, és nagyszerű muzsikát hallottam. Mára persze rengetegszer láttam és hallottam az összes Mahler szimfóniát (és dalciklusait, más műveit) itthon és nem csak itthon, otthon várnak nyilván a lemezek. Az igazán elszántaknak hadd ajánljam Fülöp Péter elképesztő Mahler-gyűjteményét a BMC-ben – ami ott nincs meg, az nagyjából nem is létezik. Már tudom, hogy János bácsi megjelenése a harmadik tételben egyáltalán nem egyedi az életműben. Hallgatom a Titánban is Mahler másból megírt dalait, szöveg nélkül. Mindig előre készülök nagy izgalommal a zárótétel nyitó három percére, ami számomra a zeneirodalom egyik legdöbbenetesebb felütése: meg arra, hogy a tétel és a szimfónia végén ma is látom-e a kürtöket, a rezeket felállva szárnyalni.

A Titánt Budapestre költözése előtt írta, és 1889-ben Budapesten mutatta be Mahler. Az Opera igazgatójaként – a Pesti Vigadóban. Akkor nem fogadta nagy siker, nemigen értették és értékelték a derék magyar koncertlátogatók. Mint ahogy Mahlert magát sem, két és fél év után távozott. Így megy ez.

Említettem már vajon, hogy 25 éve, az esküvőnkön is megszólalt egy Mahler-dallam, a viszonylag keveset játszott VII. szimfónia egyik Nachtmusik-tételének eleje? Ennyit tesz egy „véletlen” koncertlátogatás.

Nagyon örülök, hogy így kezdődik az évad. Keller András 15 éve, 2007 szeptemberében vette át a Concerto Budapest vezetését, azóta számos kitűnő Mahler-előadást hallhattunk már Andrással és a zenekarral. Biztosan a mai sem lesz kivétel.

SATURDAY 24 SEPTEMBER 2022 19:30

LISZT ACADEMY, GRAND HALL

SEASON OPENING CONCERT 2

Ránki / Keller

BACH: Piano Concerto in D minor, BWV 1052

BACH: Piano Concerto in A major, BWV 1055

MAHLER: Symphony No. 1 in D major 'Titan'

Dezső Ránki piano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **András Keller**

Two keyboard concertos from Johann Sebastian Bach – with solo by the great pianist Dezső Ránki. This is the far-from-everyday temptation dangled in front of us in the first half of the concert, at the second recital of the season opening weekend by András Keller and Concerto Budapest. Like so many other Bach compositions, the 1055 in A major and the 1052 in D minor offer plenty of hard work for succeeding generations of musicologists, principally around the basic issue of what the solo instruments were originally for these two pieces. In the case of the A major concerto, for example, the prevailing (but by no means unanimous) view of Bach researchers is that the instrument in question was probably the oboe d'amore, and many give the violin the lead part in the D minor concerto, whereas there are others who place their vote on the organ. Similar philological questions on the subject of the form of the work and movement number also swirl around Gustav Mahler's *Symphony No. 1*, commonly known as 'Titan'. However, what is not in doubt is that the world premiere of the work was in Budapest in November 1889, and that a day before the recital, which received a lukewarm reception, the young composer scribbled a note of thanks to the musicians for their exertions on the headed paper of the Hungarian Royal Opera House.

concerto BUDAPEST

concertobudapest.hu

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

ZENEAKADÉMIA
ALÁBÍTTA 1875

